השותפין פרק ראשון בבא בתרא ד.

מסורת הש"ס

ו) ויומות כב: כ"ק נד: כ"מ מה: סב. סנהדרין מו. פה. מכות יח:), ב) סוכה נא: ס"ש, ג) [ס שיטת רבא], ד) ל"ל דלא סגיא ליה בלא מלבא, ה) מגילה טו., ו) מסחפינא, ז) כ"ה: לשיטה, ח) ס"ל ויומי, ט) וכן בשיטתי לר"ח פ"ג), י) ל"ל נפ"כ.

תורה אור השלם

1 גם כמדבר מלך אל תקלל ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר:
קהלת י כ

2 אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר:
שמות כב כז

3 כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר:
משלי ו כג

4 והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים:
ישעיהו ב ב

5 והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעולה לריח ניחוח ליי ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטאת: במדבר טו כד

6 אמר לבית ישראל כה אמר אדני יי הנני מחלל את מקדשי גאון עזכם מחמד עיניכם ומחמל נפשכם ובניכם ובנותיכם אשר עזבתם בחרב יפלו:
יחזקאל כד כא

7 ואנכי היום רך ומשוח מלך ואנשים האלה בני צרויה קשים ממני ישלם יי לעשתה כרעתו:
שמואל ב ג לט

8 ויכתב אתו במדבכת המשנה אשר לו ויקראו למען אברך ונתתן אתו על כל ארץ מצרים:
בראשית מא מג

9 למן מלכא מלכי ישפר עלך וחשבון בצדקה פרק ועויתך במחן עניין הן תהוה ארכה לשלותך:
דניאל ד כד

10 כלא מטא על נבוכדנצר מלכא:
דניאל ד כה

11 לקצת ירחין תרי עשר על היכל מלכותא די בבל מהלך הוה:
דניאל ד כו

12 ותקרא אסתר לאתך מתרדכי המלך אשר הנעמתי לפניה ותצוהו על מרדכי לדעת מזה זה ועל מה זה:
אסתר ד ה

הגהות הב"ח

(א) גב' ל"ל מתפיסא איכא למימר דמתם מלמא ואזל ומתא ליה ל"ל דמתם מיסא ליכא למימר ולימא ליה: (ב) שם סבר למחפייה מהסא: (ג) רב"י ד"ה ל"ל מלי וכו' מלי למימר ליה למימנא:

רבינו גרשום

כלילא דיילי. כתר של מיני האנקה שהן עלוקות נתן סביב ראשו ויניקתו עיניו: כי נר מצוה ותורה אור. אלו תלמידי חכמים שעוסקין בתורה אלו מנהדרין: בסלקונא. זו מלכות רומאי שהיה משועבד להם: שלחו ליה. ממלכות רומיים אם ויינך עלך פסרך כאן כלומר אם מלחמתך עליך שאתה מתגבר לשם ייחוסך כאן שיורעין אנו מאיזה משפחה אתה לפי שהורקנוס אביו של הורדוס פעם אחת הלך על הרומים להלחם ונצח וראה בשביה שפחה אחת יפת תואר וחמדה ועשה לה בדין תורה ובא עליה והוליד ממנה אותו הורדוס ולפיכך היו מתרפין אותו מיחוסו: קלניא. בן חורין נעשיא: שיש לבן: ומרמרא. מנומרין: כחולא. כאדוותא דימא. כגלי הים שהן שוו יחדיו ואין עולה: שאני עבד משום דהוי שייך במצות עשה (שהזמן) (שאין הזמן גרמא והורדוס עבד היה: בהדוא ודפנא. שנהנין לעשות גדר מכפות תמרים ודפנא עץ של (ערו) (ערמון) שקורין לו"ר וכיון דנתרצו לעשות כותל על זה ועל זה לעכב שלא יעשו אלא כמנהג המדינה: קמ"ל. כיון דזה נותן

שבל דברי מלכות נחתבין על ז"ו. לפי תרגום [שנ] מחשוכות ט) נענש הרבה שנהרג דכמיב ויגידו למרדכי את דברי לפמר ולא כתב התם המך לפי שהרגו המן על שהיה מציב דבריס בין לפמר למרדכי ומיהו גמ' שנו מין תופס כן דדרשינן במגלה (דף טו.) והמך להיכן הלך ומפרש לפי שמין מציינין על הקלקלה:

הכי קתני ובן בנינה סתם בו'. ומיפוק נמי ים לפרס כן מגל סתם נקעה ומקום שלא נהגו לגדור בנינה מין מחייבין תומו:

והא מבחוץ קתני קשיא. ומיוממת אינה למיגן למימר היינו שנועלו מון למומה מ"מ קשיא היא דמ"ר ממון הוה ליה למימתי: **ג"ג** ליה חבריה ושדי ליה. מע"ג לגעיל לממר גזוזת מידע ידיע בהוגת לא ידיע:

לפמיקי

אהדר ליה כלילא דיילי. המנקה מתרגמינן יגלח (ויקרא י"ג) והוא שרק שקורץ הרלוץ ושנהו קשה כמחטין ועשה לו עטרה מעורו סביבות עיניו: **הסתם מיסא [דמגח ומסא].** מגח ומסא שניהו כאן ואין שומע: **בגני מחלל אם מקדשי.** פיפיה דקרא ממחל עיניכם: **מסתפינא ממלכוסא.** כפופים היו למלכות רומיים: **מממלכין.** נוטלין רשות: **מי זייך עלך ספרך לאן.** אם נמצאת בכלי מלחמתך שהרגת בית מדונין ספר יוחסין שלך בידינו הוא [ידענו] שאתה עבד: **לא רכא כו'.** לא מלך ולא בן מלך: **קלניא מסעביד.** נעשה כן מורין מהליו: **שיש.** שיש ירוק שקורץ בי"ת: **ומרמרא.** שיש לבן: **כחולא.** שיש לבהוב כעין כחול: **מידוומא דימא.** גלי הים [שהם נעים ונדים והעין [1]מתעסמת בהליתן]: **נענש דינא.** לקמיה מפרש טעמו: **מלבי ישפר עלך.** עלתי מיטב בעיניך: **כמיתן עניין.** בתניתא בעייתי: **כבן מסא מלכא לבעוסך.** [יהא לוגך] לבעוסך: **כולא מסא.** כל החלוס של פורענות בא עליו: **לקנא ירחין תרי עשר.** בשביל עלמו של נבוכל מלה לו שנים עשר חדש: **בכולא.** לולני דקליס: **ודפנא.** ענפי עץ ערמונים שקורין לו"ר ופרי שלו קורין בי"ס: **פשיטא.** דהמנים של שניהס לתפי' לא פסק לן דינא דמתני' המלמדנו שמחלה בין שניהס עשאוה על כרחס היו מוקלן בשוה המנים שהרי נרשות שניהס מונחים ויד מי מהס מגבר: (הגי"ה בפי' ר"ח קמ"ל דלא בעינן למיה אלא שוחס מפיק מינה כלא למיה ומיהו בעינן דלילה ניהו עליו הלמיה וכל כה"ג הכי ליינין ליה. וזה הדין מפורס בתוספתא מיניעת מימא בשותפין שנותנ דמילמא דילינה בשותפות לתרוייהו מע"ג דממני ברשותא דמד מינייהו לא יכול למיטען דילי ניהו דברשותי מנחי דקמ"ל שותפין לא קפדי מהדדי ע"כ): **הסתם סתם גינה ממרם לא.** מע"פ שיחק למיה[ו]) קשה: **אמר אביי כו'.** הא מקום שנהגו לגדור דקתני ממני מבקעה קתי: **ס"ד מאי אכל בבקעה.** הא מינה קליס והכי מיבעי (ג) למימני אכל מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו: **מכפייה לקרנא לבר.** לחני הכותל יכוף לגד חבירו. וכל מזית לשון קלה הוא וכן שניהו בתמיד (פ"ב מ"ד) גבי מערכה ומזימה מזרמה דחני הגזירין וכן מחזה מול מחזה דמלכים (ח ז) לחני הנסרים מוסכין זה מול זה. (ה)ועיד מחברתי כופה לגדי דחני הכותל שמחבר בראשו **דידי ודידיה הוא.** כדקתני מתניתין כשנותן לותו בין שניהס עוסין מזית מכלן ומכלן: **הסתם נמי נייז לה.** להניח כפופה שהיא לגדו ולתמת דידי ודידיה הוא ולא עשינו מזית: **מלגיו.** לגד שלו. ולקמיה פריך הא מבמון קתני: **לייף ליה.** מחבר מזית מחרת לגדו: נעשייה

ראין מחייבין לגדור דהשתא מיתרצא כולה מתניי': ועושה לכותל חזית. סימן היכרא שידעו בני אדם שזה בנאו כולו בקרקע שלו משלו לפיכך כיון דעשה חזית אם נפל הכותל כו': דכייף ליה קרנא מלבד. דלשקע בראש הכותל בסוסו קנים בטיט ויכוף ראשם של קנים מבחוץ לצד הכותל לצד אויר חבירו: אזיל אידך חבירו וכייף ליה נמי מלבר לצד שלו ואמר הרי אית לי נמי חזית ודידך הוא ודידך הוא הכותל ומקומו הלכך לא כייף אלא מלבר: אכתי אתי האי וגייז להדיא חזית שהוא (פצע) (לצד) שלו ואמר לשקיעה: והא מבחוץ קתני. ועושה לו חזית מבחוץ קשיא דאיכא דאמרי: ר' יוחנן אמר. היינו חזית.

עין משפט נר מצוה

נב א ב ג מי' פכ"ו מהל' סנהדרין הל' ו סמג (לאוין רט):
יז ד ה מי' פי"ב מהל' רוצח הלכה טו:
יח ו מי' פ"ב מהל' שכנים הל' טו סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' קמ סעיף ד:
יט ז ח מי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף ה:
כ ט מי' שם הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קמ סעיף ו:

לעזי רש"י

הרצ"ץ (הירצ"ץ). קיפוד. בי"ש ש (בי"ש) (בד"ה שישנא). (שיש) חום אפור. לרד. הפנה. בי"ש (בד"ה ודפנא). גרגירים. פרי הדפנה.

מוסף רש"י

שישא. שיש נמוש. לא נתן ולא סתם לגלח כעין ירוק. בלע"ז כריב (סוכה נא:). אפוץ שפה ועגיל שפה. סוחס על מנעים נמנמה וסורה יוסלא (שם). כי אידוותא דימא. כגלי הים, שמתנועים מסוחים מתחלתן זו מזו והמיים המתחלפים נהן שוטפות ותלמה מלאו גלי הים שם נדים ונעים (שם). שתתבהבו מגדולתו. כימי מחמוחים שהרי נגעלה מלכיעו תלמה מגלכותו וכן ליישם המדי. שנאמר ונעיפל ו) יפלה מעכן קרכיל תלמה די לעילל תד מעכן, וכן כורש, שנאמר (שם) ובעילל הללה בחלכות בורים ובמלכות כורש פרקלמה, וכשמעך מחשוכות מתמי מגדולתו (מגילה טו:).

רבינו נרשום (המשך)

מחצה וזה נותן מחצה אין צריך להביא ראיה: **ש"מ קא** וכן בגינה מקום שנהגו לגדור או בנדית וחבירו מעבב היו כופין אותו משום דאיכא היזק ראיה כדאיקימנא [לעיל ב:] בגינה הסמוכה לעיר אבל בבקעה של שדות כו': הא סתמא. דיש שגודרין ויש שאין גודרין: השתא סתם גינה. דאיכא היזק ראיה אמרת לא דאין מחייבין סתם בקעה דליכא היזק ראיה מחייב: אמר אביי ה"מ. כלומר כגון שהורא מיתחזרא וכן גינה סתם משום דאיכא היזק ראיה ובמקום שנהגו לגדור בבקעה מחייבין אותו: א"ל רבא. לאביי אי הכי דוקא תרצת א"כ מאי אבל דתקני במתני' אכל בבקעה אי אמרת בשלמא דרישא לא איירי בדינא דבקעה כלל היינו דקתני בסיפא אבל בבקעה דעד השתא לא איירי בדינא דבקעה אלא לדעתך דתרצת דרישא איירי בבקעה מאי אבל בבקעה הו דתני בסיפא: אלא אמר רבא. אנא מתריצנא דלא תקשי אבל דלא תקשי סתמא דרישא לסתמא דסיפא וה"ק וכן בגינה סתם דינא דגינה סתם כדינא דמקום שנהגו לגדור בבקעה דמחייבין לגדור תעיין לא שמעי' דינא דסתם בקעה דאמטו להכי צריך למתני בסיפא אבל בבקעה לאשמעינן דינא דסתם בקעה דמקום שנהגו שלא לגדור דמי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com